

KESTÄVÄN MATKAILUN PERIAATTEET POHJANLAHDEN RANTATIELLÄ

RANTATIE
STRANDVÄGEN

Tiedote matkailupalvelujen tuottajille

Pohjanlahden Rantatie

Valtakunnallisen matkailutiestatuksen vuonna 2010 saanut Pohjanlahden Rantatie on lähes 900 km pitkä matkailutie Vehmaalta Tornioon. Myöhäiskeskiajalta lähtien länsirannikkoa pitkin kulkenut Rantatie toimi kulkureittinä ja postitienä Varsinais-Suomesta Pohjoiseen, jatkuen Pohjanlahden ympäri Tukholmaan asti. Merellisen reitin varrella ja sen lähituntumassa on maailmanperintökohteita, valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä, arvokkaita maisema-alueita sekä luontokohteita.

Matkailutien konsepti

Pohjanlahden Rantatiellä totutetaan uudenlaista kulttuuri- ja luontomatkailuun perustuvaa matkailutiekonseptia, jossa hyödynnetään sosiaalista mediaa. Matkailutien tavoitteena on matkailijamäärien lisääminen rannikkoalueella. Matkailussa noudatetaan kestävän kehityksen ja kestävän matkailun periaatteita. Matkailutiellä pyritään yhdistämään kestävä kehitys, alueellinen elinkeinoelämä, kulttuuri ja luonto. Alueellinen kehittäminen, tiedotus, koulutus, tutkimus ja yhteistyöverkostojen luominen ovat kehittämisen painopistealueita Rantatien matkailutiekonseptin kestävässä matkailussa

Valtakunnallinen matkailustrategia

Pohjanlahden Rantatien konsepti ja periaatteet nivoutuvat luontevasti valtakunnallisessa Suomen matkailustrategiassa korostettuihin teemoihin: luonnon rauha, hiljaisuus ja hyvinvointi. Konseptin palvelut liittyvät kulttuuriperintöön ja historiaan ja sellaisiin liikkumismuotoihin, jotka edistävät samalla yleistä hyvinvointia, kuten pyöräilyyn, patikointiin, kävelyyn, vaeltamiseen, melontaan ja muihin aktiviteetteihin.

Kestävään matkailuun ja Rantatiehen liittyviä aineistoja:

- tutkimukset, selvitykset, opinnäytetyöt, osahankkeet, asiakaspalautteet
- maisemanhoito-ohjeet, vesistöjen hoito-ohjeet, kierrätys- ja lajitteluohjeet
- matkailutien brändi ja teemat
- kestävän kehityksen periaatteen linkit ja aineisto
- tiedottaminen, koulutus, seuranta, sitouttaminen
- yhteistyökumppanit
- lähimatkailu ja lähiruoka
- pitkäntähtäimen suunnittelu ja ajattelu

Mitä on kestävä kehitys ja kestävä matkailu?

Kestävä kehitys mahdollistaa perustarpeiden tyydyttämisen vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuuksia tyydyttää omat perustarpeensa (YK:n Bruntland komissio, 1987). Kestävä kehitys kattaa ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen ulottuvuuden (YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssi 1992). Kestävä matkailu perustuu kestävän kehityksen periaatteisiin. Kestävä matkailukehitys on prosessi, joka suuntaa matkailuyrittämistä siten, että ympäristön laatu säilyy, ekologiset prosessit toimivat, luonto ja kulttuuriperintö säilyvät, paikallisyhteisö hyötyy ja matkailijat viihtyvät. Matkailussa taloudellinen, sosiokulttuurinen ja ekologinen ulottuvuus ovat toisiinsa kytkeytyviä tekijöitä, jotka yhdessä muodostavat perustan kestäväälle matkailulle.

Periaatteita ja käytännön toimia

Kestävän matkailun periaatteita pyritään noudattamaan kaikessa toiminnassa yhteistyössä matkailuyrittäjien kanssa. Kestävässä matkailussa kunnioitetaan kestävän kehityksen periaatteita ja arvostetaan paikallista kulttuuria sekä perinteitä. Matkailu tapahtuu paikallisväestön ehdoilla ja taloudellinen hyöty suuntautuu kohdealueille. Matkapalvelujen tuottajia ja matkustajia kannustetaan panostamaan laatuun ja kestäviin tuotteisiin. Toiminnassa suositaan paikallisia toimijoita, ekologisia ja paikallisia tuotteita ja palveluja. Matkustaessa ja matkapalveluja tuotettaessa pyritään huolehtimaan ympäristöstä ja käyttämään säästeliäästi luonnonvaroja ja energiaa. Jätteitä lajitellaan ja kierrätetään ja jätteiden määrää minimoidaan.

Tavaramerkin käyttöoikeus

Matkailutien toiminnassa mukana olevien yritysten tulee noudattaa kestävän kehityksen ja kestävän matkailun periaatteita. Kestävän matkailun periaatteiden noudattaminen tulee näkyä yrityksen toimintatavoissa ja käytännön toiminnassa niin yrityksen sisällä kuin sen toimintaympäristössä, kaikissa matkailupalveluun liittyvissä toiminnoissa ja käytänteissä. Tavaramerkin haltijoilla on oikeus esittää muutosehdotuksia ja parannuksia ja tarvittaessa evätä merkin käyttöoikeus, mikäli tuote tai palvelu ei täytä tuotemerkin ja matkailutien konseptin kriteerejä ja toimintaperiaatteita.

Ympäristövastuullinen imago

Ympäristövastuullisuus luo matkailuyrityksille uusia mahdollisuuksia menestyä.

Vastuullinen toiminta auttaa matkailuyritystä luomaan myönteistä imagoa asiakkaiden ja muiden sidosryhmien keskuudessa. Ympäristövastuullinen imago puolestaan auttaa matkailuyritystä valloittamaan uusia markkinoita ja siten houkuttelemaan asiakkaita kotimaan ulkopuoleltakin.

Viestintä

Matkailutiekonseptissa mukana olevan yrityksen tulee varmistaa, että viestintä noudattaa matkailutien konseptin mukaisia periaatteita. Matkailupalveluista ja toiminnoista viestitään huomioiden ympäristölliset ja kulttuuriset arvot. Käytännön toiminnassa vastataan luontoarvojen säilymisestä matkailu- ja yritystoiminnassa ja opastetaan sekä ohjeistetaan asiakkaita ja matkailijoita matkailemaan ekologisesti. Tuotteiden ja palvelujen laatua valvotaan ja kehitetään säännöllisesti ja suunnitelmallisesti. Asiakkailta kerätään palautetta ja hyödynnetään sitä palvelujen, toiminnan ja tuotteiden kehittämisessä. Käytössä olevilla laatuohjelmilla ja laatusertifioinneilla yritys osoittaa noudattavansa ympäristöystävällisen matkailun periaatteita.

Laatukriteerit

Yritystoiminnassa keskeinen menestystekijä on laatu. Laadun parantaminen lisää asiakastyytyväisyyttä ja vain tyytyväinen asiakas viestii kokemastaan positiivisesti ja pysyy asiakkaana. Laadun kehittäminen on tärkeää kaikille matkailuyrityksille, mutta erityisen tärkeää se on niille, jotka haluavat olla mukana kovassa ja kiristyvässä kilpailussa. Tämän vuoksi on tärkeää, että matkailutiekonseptissa mukana olevat yri-

tykset kiinnittävät vakavaa huomiota tuotteittensa laatuun ja kehittävät sitä jatkuvasti. Yritys vastaa myös alihankkijoittensa tuotteiden laadusta.

Laadun kehittämisen keskeisenä edellytyksenä on asiakastyytyväisyyden jatkuva seuraaminen ja mittaaminen. Systemaattisimmin se tapahtuu yleisissä laatujärjestelmissä. Yrityksen keskeiset prosessit voivat olla esimerkiksi ISO – sertifioituja, tai yritys voi olla matkailualan omissa laatujärjestelmissä kuten Laatutonnissa tai Maakuntien Parhaissa. Laatutonnissa yritys pystyy Laatuverkon kautta osoittamaan kehittyksensä laatutietoisena yrityksenä. Vastaavasti Maakunnan Parhaissa mukana oleva yritys arvioidaan kyseisen laatujärjestelmän mukaisesti määräajoin.

Pohjanlahden Rantatien matkailutietä hallinnoiva Kasitie Ry ei kuitenkaan edellytä, että yrityksen tuotteiden laatu on osoitettava nimenomaan jonkin järjestelmän kautta. Laatu voi kehittää myös omatoimisesti. Silloin yrityksen tulee voida osoittaa, että sillä on toimiva asiakastyytyväisyyden seurantajärjestelmä, joka on ollut käytössä vähintään vuoden, ja että tuotteiden laatua on kehitetty asiakkaiden palautteen edellyttämällä tavalla.

Laatu voidaan osoittaa myös käytännön kautta. Esimerkiksi yrityksen tuotteiden mukanaolo merkittävän ulkomaisen matkanjärjestäjän ohjelmassa voi olla osoitus riittävästä laadusta. Matkailutiekonseptissa tuotteiden laatuvaatimusten tarkoitus on ainoastaan varmistaa, että tuotteet ovat riittävän hyvälaatuisia ollakseen kilpailukykyisiä. Siksi Kasitie Ry: matkailutietoimikunta päättää viime kädessä tapauksittain, onko jokin yritys tai toimija riittävän laadukas niissä tapauksissa, joissa edellä mainitut, täsmällisemmät kriteerit eivät yrityksen kohdalta täyty. Lisätietoa laadusta ja laatuohjelmista on netissä osoitteessa: <http://dwww01.morning.fi/files/pdf/laatu.pdf>

Lisätietoa:

[Ympäristöministeriön Mitä on kestävä kehitys? sisältödokumentti 1.2.2011](#)

[Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteet](#). Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 127. Metsähallitus, 2010

[Green Tourism of Finland](#)-kestävän matkailun verkostosta, tuotteista ja toiminnasta Köppä, Hauta-Heikkilä & Hiltunen: [Yhteiskuntavastuu matkailualan yrityksissä](#), Efeko 2005.

Salmi, Annamari: [Pohjanlahden Rantatie, konsepti ja brändi](#), Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen julkaisuja 20, Pori 2010/4.

Eronen, Sanna: ["Ekologisesti kestävä matkailuyritys, Opas ympäristö- vastuullisempaan matkailuyrittäjyyteen"](#), 2008.

Rosu, Sari: [Matkailuselvitys, Pohjanlahden Rantatie](#), Turun yliopisto, Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen julkaisuja 19, Pori 2010.

Linkkejä:

[Matkailun edistämiskeskus](#)

[Metsähallitus](#)

[Jokamiehenoikeuksista](#)

[Retkeilijän ympäristövinkit](#)

[Suomen Luonnonsuojeluliitto, kestävä kulutus.](#)

[Kestävän luontomatkaillen periaatteet](#)

[Villipohjolan kestävä matkailun periaatteita](#)

[Maisemanhoito-ohjeet](#), esimerkkinä Raahen Piehinki, Jussila & Satomaa, 2010

[Vesistöjen hoito-ohjeet](#)

[Kierrätys- ja lajitteluohteet](#)

